

ENERGIEK CH

EEN OPDRACHT!

• Gerard Kramer

BIJ HET SCHRIJVEN VAN EEN COMMENTAAR OP PETRUS' TWEDE BRIEF WERD IK GETROFFEN DOOR DE ENERGIEKE MANIER WAAROP PETRUS SOMS SCHRIJFT. EEN VOORBEELD DAARVAN IS ZIJN TOEVOEGING 'MET INBRENG VAN ALLE IJVER' IN 2PETR.1:5, ALS HIJ ZIJN LEZERS ENKELE CONCRETE OPDRACHTEN GEEFT, EEN SOORT STAPPENPLAN OP WEG NAAR ENERGIEK CHRISTENDOM. OPDRACHTEN DIE NIET ALLEEN GOLDEN VOOR CHRISTENEN IN DE EERSTE EEUW, MAAR DIE OOK VOOR ONS NOG ALTIJD ACTUEEL ZIJN.

CHRISTENDOM

In 1:5-7 schrijft Petrus:

1:5 Voegt om deze reden echter ook, met inbreng van alle ijver, bij uw geloof de deugd, en bij de deugd de kennis, 1:6 en bij de kennis de zelfbeheersing, en bij de zelfbeheersing de volharding, en bij de volharding de godsvrucht, 1:7 en bij de godsvrucht de broederliefde, en bij de broederliefde de liefde.

Petrus heeft in vss.3-4 beschreven hoeveel de christenen geschonken hebben gekregen: alles wat nodig is voor een leven in godsvrucht. Christus heeft hen geroepen door Zijn eigen heerlijkheid en deugd, en nu mogen zij Hem kennen en een levende, persoonlijke relatie met Hem onderhouden. In Hem heeft God alles wat Hij maar beloven kon, tastbaar gemaakt, met als uiteindelijk doel dat zij deelgenoten van de Goddelijke natuur zouden worden. Wat een verschil met het verderf dat door de begeerte in de wereld is, de toestand van na de zondeval waaraan zij zich niet zelf konden onttrekken, maar waaraan Christus hen door Zijn Goddelijke kracht heeft laten ontkomen!

Petrus' stappenplan

Mensen die deelgenoten van de Goddelijke natuur zijn geworden, ontvangen hier van de apostel enkele aanwijzingen om die nieuwe natuur ook in hun leven zichtbaar te maken - iets dat niet vanzelf gaat. Petrus spreekt hier niet over iets dat hun *geschonken* wordt of waarvoor zij zouden moeten *bidden*, maar over kenmerkende eigenschappen waarvoor zij zich tot het uiterste moeten *inspannen* om die te laten zien. Hij geeft acht eigenschappen, die de gelovigen met inbreng van alle ijver bij zichzelf moeten ontwikkelen¹. Het gaat steeds om het tot stand brengen van zo'n kenmerkende eigenschap in of door of in samenhang met een eerder genoemde eigenschap, dus als een gevolg ervan. Juist daarom is het onbegrijpelijk dat sommige uitleggers beweren dat de volgorde volkomen willekeurig is. De manier waarop

¹ De Telosvertaling vertaalt in 1:5 Voegt ... echter ook. 'Voegt' is de weergave van Gr. *epichorègēsate*, een gebiedende wijs aoristus van *epichorègeoo*, dat verderop voorkomt in 1:11 ('verlenen'), en daarnaast in 2Kor9:10a ('verschaffen'); Gal.3:5 ('verlenen'); Kol2:19 ('ondersteunen'). Daarnaast bestaat er een verwant zelfst. naamw. *epichorègia*, dat voorkomt in Ef.4:16 ('ondersteuning'); Fil.1:19 ('bijstand', noot: of 'verlening'). NBG'51 kiest hier in 2Petr.1:5 voor 'schraagt'. Oorspronkelijk gaf dit woord aan dat iemand op eigen kosten in opdracht van de staat een koor (Gr. *choros*) leidde en / of bekostigde en daarom 'choreeg' (Gr. *chorègos*), d.i. 'koorleider' (wij zouden nu zeggen: sponsor) genoemd werd; vervolgens kreeg het werkwoord de hierboven omschreven ruimere betekenis, waarbij het element 'op eigen kosten', 'persoonlijk' bleef doorklinken; zo ook hier. Het is verder wel de vraag of 'voegen bij' wel zo'n gelukkige weergave is voor *epichorègeoo* en, al kiezen naast de Telosvertaling ook de SV, de HSV en de Naardense Bijbel daarvoor. NBG'51 heeft 'schragen door'; Willibrord 1966 en 2017 vertalen 'voeden met', wat een notie toevoegt die niet in het woord ligt opgesloten. NBV'04 en '21 kiezen voor 'verrijken met'. Het gaat echter eerder om het tot stand brengen van iets in of door of in samenhang met een eerder genoemd begrip, dus als een gevolg ervan (Gr. en, 'in'). Daarom kies ik voor de betekenis 'ontwikkelen in / door / als gevolg van'. De volgorde is dan ook niet willekeurig, integendeel.

Petrus deze lijst structureert, maakt duidelijk dat de volgorde juist zeer wezenlijk is: hij begint met hun geloof en eindigt met de liefde. De begrippen daartussenin worden steeds aan het vlak daarvoor genoemde begrip gekoppeld; in samenhang met het vorige moet het volgende worden ontwikkeld. De volgorde is dus:

- hun geloof als vertrekpunt
- de deugd
- de kennis
- de zelfbeheersing
- de volharding
- de godsvrucht
- de broederliefde
- de liefde als hoogtepunt

We lopen ze stuk voor stuk even langs.

Deugd

Nu Petrus' lezers tot geloof gekomen zijn, worden zij allereerst opgeroepen hun geloof zichtbaar te maken door daaraan nu ook *de deugd*, d.i. hun persoonlijke geestelijke kracht en moed, toe te voegen. Een voorbeeld van iemand die deze deugd bezat, is Mozes: 'Door [het] geloof *weigerde* Mozes, toen hij groot geworden was, een zoon van Farao's dochter genoemd te worden, omdat hij er *de voorkeur aan gaf* met het volk van God slecht behandeld te worden' (Hebr.11:24-25; cursiveringen van mij, GHK).

Kennis

Een leven dat gekenmerkt is door deze geestelijke kracht en moed zal vervolgens binnen de kaders van *de kennis* gestalte moeten krijgen. Dit is geen abstracte kennis, maar kennis van Christus. Zo schrijft Paulus: 'En God zij dank, die ons altijd in triomf omvoert in Christus en de reuk van zijn kennis door ons openbaar maakt op elke plaats. Want wij zijn voor God een welriekende reuk van Christus' (2Kor.2:14-15a); zie ook Ef.3:19, waar sprake is van het kennen van 'de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat', en Fil.3:8, waar het gaat over 'de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer'. Petrus zelf ten slotte schrijft aan het eind van deze brief: 'Groeit op in [de] genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus' (2Petr.3:18). Wie Hem kent - natuurlijk niet zoals je iemand kent die je soms op straat tegenkomt, maar als iemand met wie je intensief omgaat - als Heer en Heiland, stemt zijn of haar praktijk op Hem af.

Zelfbeheersing

Aan deze kennis moet een heel concrete eigenschap worden toegevoegd die ook ons met beide benen op de grond plaatst en Petrus' onderwijs heel praktisch maakt: *de zelfbeheersing*. Ook vernieuwde mensen hebben in hun

the business will
never rest
" However
rest the
supply, supply
we must
rest, supply, supply
we must

aardse, lichamelijke bestaan te maken met emoties, impulsen en verlangens. Als we ons daardoor laten leiden, kunnen we willoze prooien worden van de grote tegenstander van God, de duivel. Dat is immers degene die ons wijsmaakt dat een mens pas gelukkig is als hij zijn driften onbelemmerd kan uitleven. Zulk gedrag hangt samen met de toestand die Petrus vlak hiervoor heeft aangeduid als 'het verderf dat door de begeerte in de wereld is' (1:4). Zelfbeheersing, zichzelf onder controle hebben, maakt deel uit van 'de vrucht van de Geest' (Gal.5:22).

Volharding

Als het belang van de zelfbeheersing wordt gezien, is ook meteen duidelijk dat hiervan niet veel terecht komt als er niet ook sprake is van *de volharding*. Hoe groot kan de verleiding zijn om op te geven, of even te verslappen! Jakobus schrijft; 'Gelukkig [de] man die verzoeking verdraagt (oftewel: daarin volhardt, GHK); want beproefd geworden zal hij de kroon van het leven ontvangen, die Hij beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben' (Jak.1:12). De Heer Jezus sprak dan ook over 'met volharding vrucht dragen' (Luk.8:15b).

Godsvrucht

Aan de volharding moet ook iets heel praktisch, namelijk *de godsvrucht* worden toegevoegd. Dat woord heeft op zichzelf niets met het Nederlandse woord 'vrucht' te maken, maar met het Duitse *fürchten*, 'vrezen' en het verwante woord *Gottesfürcht*, 'vrees / eerbied voor God', 'vroomheid', 'toewijding'. Het door Petrus gebruikte Griekse woord geeft aan dat op de juiste wijze respect aan God wordt betoond. Petrus wil dus dat zijn lezers hun christen-zijn in de praktijk laten zien, als een kernmerk van hun dagelijks leven.

Broederliefde

Toch is het niet de bedoeling dat dit zichtbare christen-zijn naar binnen gekeerd en steriel wordt beleefd. Daarom moet aan de godsvrucht *de broederliefde* worden toegevoegd, of liever de 'broeder-en-zusterliefde', de 'liefde voor de broeders en zusters', dat zijn de medechristenen. De Heer Jezus had al eerder gezegd: 'Hieraan zullen allen weten dat u mijn discipelen bent, als u liefde onder elkaar hebt' (Joh.13:35) - al gebruikt de Heer hier voor 'liefde' het woord dat hierna volgt; Hij legt de lat hoog!

Petrus' conclusie: de liefde

Met deze broederliefde zijn we er nog niet. Petrus dringt er als laatste op aan dat we aan de broederliefde *de liefde* toevoegen². Die liefde gaat verder dan 'liefde voor alle mensen'. Met dit woord 'liefde' wordt namelijk de meest ver gaande vorm van liefde bedoeld. In het normale leven hebben wij iemand lief die iets aantrekkelijks, iets lieflijks uitstraalt dat ons aanspreekt en liefde bij ons opwekt. Maar *déze* liefde, die ook wel getypeerd wordt als de Goddelijke liefde, wordt niet opgewekt door iets aantrekkelijks in de persoon die geliefd wordt, want dat is doorgaans helemaal niet aanwezig. Deze liefde heeft haar oorsprong *in zichzelf*, en gaat daarom ook uit naar mensen die daartoe volstrekt geen aanleiding geven. Op het moment dat God de wereld, d.w.z. de *mensenwereld* (of: de mensheid), zo lief had dat Hij daarvoor Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft (Joh.3:16), gaf die mensheid daartoe juist helemaal geen aanleiding. Want 'God bevestigt Zijn liefde tot ons [hierin], dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren' (Rom.5:8). 'Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad, en Zijn Zoon heeft gezonden als zoenoffer voor onze zonden' (1Joh.4:10). Die liefde heeft God ook in onze harten uitgestort door de Heilige Geest die ons gegeven is (Rom.5:5). Die bron is dus nu ook in ons aanwezig, en Petrus roept ons op die bron, de basis van alles, heel bewust alle ruimte te geven. Paulus schrijft dan

ook: 'En boven dit alles de liefde, dat is [de] band van de volmaaktheid' (Kol.3:14). Het is dit kenmerk dat het meest naar God verwijst en daarom door Petrus als laatste en hoogste genoemd wordt, want God Zelf is immers liefde (1Joh.4:8, 16). Deze liefde wordt niet opgewekt door wat of wie wij zijn, maar door Wie *Hij* is.

Conclusie

Wat is dus energiek christendom? Of liever: wat zijn energieke christenen? Dat zijn christenen die grote belangstelling hebben voor het onderwijs van de apostelen, en dus ook voor dat van Petrus. Die meteen alert zijn als ze lezen dat hij hen uitdaagt om *met inbreng van alle ijver* - en dus niet op het dooie gemak - te doen waartoe hij hen oproept: zijn stappenplan te doorlopen en zo op te groeien tot evenwichtige christenen, tot discipelen die weten van Wie ze zijn en Wie ze daarom heel bewust en met inzicht willen dienen. En die desnoods opnieuw met dit stappenplan beginnen als ze bij zichzelf soms eerlijk moeten vaststellen dat de eerste fleur er een beetje is afgegaan...!

² En bij de broederliefde de liefde: 'bij de broederliefde' is lett. 'in (Gr. en) de broederliefde'. 'Liefde' is hier Gr. *agapè*, dat zeer frequent in het NT voorkomt; zie ook 1Petr.4:8; 5:14. Hier in 2Petr.1:6 voegen de SV en NBG⁵¹ cursief resp. tussen haakjes toe 'jegens allen', en NBV⁰⁴ en '21 vertalen zonder meer 'liefde voor allen'. Dat laatste is uitleg, want het zelfst. naamw. *agapè* ('liefde') en het bijv. naamw. *agapaoo* ('liefhebben') zijn, hoewel ze ook voorafgaand aan het NT sporadisch voorkomen, uiteindelijk een aanduiding geworden voor de specifiek christelijke liefde. Per geval moet echter worden bekeken wie precies wie liefheeft. Zo is er sprake van de liefde van God voor Zijn Zoon, voor de mensen in het algemeen (Joh.3:16; Rom.5:8; 1Thess.3:12), van gelovigen onderling (Joh.13:34; 1Thess.3:12) en van gelovigen voor de Zoon en van de Vader voor de gelovigen (Joh.13:34; 14:21, 23). Soms is er sprake van 'liefde' in absolute zin, zoals hier in 2Petr.1:7 en in plaatsen als 1Kor.13; Kol.3:14; 1Tim.6:11. De stam van het andere woord voor 'liefhebben' en 'liefde' (Gr. *fileo* en *filia*) zit in het hierboven besproken woord 'broederliefde' en betekent meer het 'tonen van genegenheid', 'houden van'. De opdracht is dus om in of door de broederliefde de liefde te ontwikkelen.